

PILKARSKI KODEKS ETYCZNY

P r e a m b u ł a

Piłka nożna to najpopularniejsza dyscyplina sportu w świecie. Angażuje miliony młodzieży i starszych, czynnie uprawiających futbol dla zdrowia i radości życia. Na najwyższym poziomie zawodowym dostarcza wszystkim pięknej i godziwej rozrywki – na trybunach stadionów i poprzez media. Na piłce nożnej spoczywa jednak szczególna odpowiedzialność moralna. Jej wartości i normy uczą i wychowują, wprost i pośrednio wpływając na ludzkie zachowanie w każdym kraju i na całym globie. Dobre wzory – w grze i w postawach zawodników, mądrości trenerów i sprawiedliwości sędziów – przenoszone są także poza stadion. Kiedy dzieje się coś złego na boiskach i wokół nich, odbija się to wielokrotnionym echem w myśleniu i postępowaniu poza futbolem, w codziennym życiu. Przymykając oczy na nieprawidłowości lub niegodziwości mówimy czasem, że “to tylko sport”. Pamiętać należy jednak, iż dla wielu ludzi oznacza to “aż sport”, bo futbol stanowi ważny, a nawet pierwszorzędny układ odniesienia.

Chociaż wiemy wiele o potrzebie uczciwości, prawdy, bezstronności i kultury kibicowania, nigdy dość przypominania fundamentalnych reguł. Zwłaszcza kolejnym generacjom, którym nikt nie mówi jasno, czym ma być czysty sport. Warto powtarzać te najprostsze prawa szczególnie w okresach zagrożeń i niezrozumienia dla etycznej strony futbolu, gdy padają pytania, kwestionujące jego społeczny sens. Zestawienie podstawowych powinności, obowiązujących w piłce nożnej, służyć ma dobru ukochanej dyscypliny i dobru jej prawdziwych miłośników.

UCZCIWOŚĆ

Gra musi być uczciwa, jeśli ma być grą sportową. Należy skrupulatnie przestrzegać litery przepisów. Po to obie drużyny wychodzą na boisko, aby walczyć według przyjętych zasad. Oczekując uczciwości od innych, należy wymagać jej zawsze od siebie. Odrzucając pokusy gry *faul* i wszelkiej brutalności, każdy prawdziwy sportowiec wie, że tak samo postąpi rywal. Zgodnie z zasadą fair play nie wolno wykorzystywać przewag losowych i nieuwagi sędziów, matactw pozaboiskowych, ani własnych talentów komedianckich i symulanckich, wymuszających niezasłużone korzyści. Kto łamie przyjęte reguły, musi ponieść odpowiednie kary, identyczne wobec każdego. Uczciwość obowiązuje zarówno samych piłkarzy, jak i trenerów, lekarzy, sponsorów oraz działaczy. Wymóg bezwzględnej, niepodatnej na matactwa i przekupstwa prawości dotyczy obserwatorów, delegatów a w szczególności arbitrow, zobowiązanych do ferowania obiektywnych orzeczeń i dawania zawsze jednoznacznego przykładu zawodnikom i widzom.

RZETELNOŚĆ I PRACA

Wartość gry zależy od rzetelnej pracy zawodników i zespołów podczas meczów, przede wszystkim jednak od wcześniejszego, autentycznego, zazwyczaj wieloletniego wysiłku na treningach oraz sportowego trybu życia. Rzetelności, pilności samodyscypliny muszą wymagać piłkarze przede wszystkim od samych siebie i od najbliższych kolegów. Uczyć jej muszą też szkoleniowcy, od których trzeba żądać solidnego, stale unowocześnianego warsztatu trenerskiego, umiejętności utrzymania atmosfery współpracy w zespole, a także zdolności do pobudzania ambicji i woli walki oraz ciągłego doskonalenia techniki. Od sędziów należy wymagać rzetelnego spełniania podjętych obowiązków. Nieudolność, nieuwaga i brak dobrej woli arbitrów zniweczyć może trud sportowców, podważając sens ich pracy i kreacji boiskowych wydarzeń.

SPRAWIEDLIWOŚĆ

Rywalizacja musi być oparta o reguły zrozumiałe dla każdego i obowiązujące wszystkich po równi. Każda wygrana i miejsce w tabelach ma być nagrodą za wywalczony na boisku sukces. Łamanie przepisów musi spotkać się nie tylko z doraźnymi karami na boisku i poza nim, ale także z ostrą dezaprobatą moralną jako niegodny sportowca sposób dążenia do zwycięstw. Wychowawców i trenerów, jak również publiczność i dziennikarzy obowiązuje stosowanie jednakowych kryteriów wobec własnych zawodników i przeciwników, bezstronne i sprawiedliwe oceny występów. Pamiętać musimy, iż o jakości każdego meczu decydują zarówno wygrani, jak i przegrani, którym również należą się podziękowania za grę. Oklaski dla zwycięskich rywali są świadectwem wyższego poziomu kultury i obiektywnego poczucia sprawiedliwości.

ŻYCZLIWOŚĆ I KOLEŻEŃSTWO

Każdy człowiek lepiej i skuteczniej wykonuje zadania w atmosferze zaufania i życzliwości ze strony nauczycieli, trenerów i kibiców. Potrzebne jest też każdemu koleżeństwo i współdziałanie partnerów, wyzwalające większą energię i zdolność do szybszego osiągnięcia wysokiego poziomu. Trzeba wszystkim dawać szanse i warunki do ich wykorzystania. Pochopna rezygnacja i nieumiejętność wyzwolenia dyspozycji piłkarzy stała się przyczyną zmarnowania niejednego talentu. Warto zawodników chwalić za udane występy, wzmacniając w nich świadomość własnej wartości i pozytywną motywację na przyszłość. Koledzy z boiska muszą pamiętać, by każdy partner mógł rzec o drugim, iż z nim gra mu się bardzo dobrze. Wtedy nie tylko powstaje sportowa radość z występów, ale też rośnie siła drużyny oraz podnosi się jakość gry. Przyjazne nastawienie nie może jednak nigdy przekroczyć dozwolonych granic, przekształcając się w pobbłażanie zła, zamykanie oczu na oczywiste błędy, niedostatki lub wybryki podopiecznych i kolegów.

HONOR, GODNOŚĆ, LOJALNOŚĆ

Piłkarz podczas meczu na stadionie i podczas treningów jest nie tylko aktorem atrakcyjnych widowisk, przedmiotem transferowych przetargów oraz publicznie wyrażanych opinii,

niezadko surowych i nieprzychylnych. Jest on jednak nade wszystko człowiekiem, dbającym zarówno o swoją pełną podmiotowość i godność osobistą, jak i żądającym jej respektowania wobec kolegów i całej drużyny. Dotyczy to wszystkich uczestników piłkarskiej struktury – od najmłodszych zawodników, aż po trenerów i kierownictwa klubów. Niedopuszczalna jest dyskryminacja rasowa, wyznaniowa czy narodowościowa. Nie wolno nikogo poniżyć ani w swojej, ani w obcych drużynach. Trzeba umieć wygrywać po rycersku, bez chępliwości i zarozumiałstwa, trzeba też nauczyć się z honorem przegrywać, bez poczucia krzywdy i żądy pozasportowej zemsty. Osobista postawa godnościowa winna się też łączyć z dbałością o honor zespołu i lojalnością wobec reprezentowanych barw narodowych, lokalnych i klubowych. Należy pamiętać o realizacji wartości, tworzonych przez tradycję i szanowanych przez publiczność.

KULTURA, SZACUNEK, GOŚCINNOŚĆ

Piłka nożna jako sport i najpopularniejsza, masowa rozrywka należy do sfery kultury. Żąda tym samym od ogółu jej uczestników i miłośników przestrzegania najprostszych norm uprzejmości, gościnności, powściągliwości i elegancji w słowach, gestach i czynach, poszanowania dobrego imienia rywali i sympatyków innych drużyn. Wzbudzając ogromne zbiorowe emocje – żąda się od autentycznych miłośników futbolu powściągnięcia nadmiaru uczuć, słownej agresji i prymitywnych, a niebezpiecznych form zachowań, przypominających bliskie bandytyzmowi atawizmy wojen plemiennych. Należy pamiętać o żelaznych i twardych prawach sportu. Kiedy jedni zwyciężają - inni muszą być przegrani, lecz zawsze nadchodzi szansa na rewanż. Kiedy my jesteśmy gospodarzami, to inni przybywają do nas w gości, jednak niedługo koło rozgrywek się obróci i wtedy my zawitamy na obcy teren, oczekując przyzwoitego przyjęcia, tak jak to bywa w środowisku ludzi kulturalnych, a na-pewno w zdrowym, nie zepsutym etycznie sporcie.

SOLIDARNOŚĆ I WIERNOŚĆ

Piłka nożna potrzebuje solidarności wszystkich zawodników i trenerów oraz milionów jej miłośników wokół czystych etycznie zasad sportowych. Wymaga wykorzystania spontanicznych, żywych odruchów serca w budowie nadwątlonych więzi społecznych. Koncentracja uczuć i bezinteresownych działań wobec ukochanych klubów i narodowych reprezentacji pozwala zwiększać kapitał zbiorowych pragnień, oceniać kategoriami wartości i tworzyć podstawę wspólnoty celów. Wierność krajowi, regionowi, klubowi, danej instytucjom i ludziom nie może jednak w żadnym przypadku zmieniać się w źródło szowinizmu, nienawiści i ksenofobii, ani też podporządkowywać myślących jednostek prawom stadnych zachowań.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

W strukturze sportu piłkarskiego wszystkie ogniwa ponoszą pełną odpowiedzialność za swe działania na poszczególnych odcinkach. Zawodnicy – odpowiadają za poziom gry i uczciwe jej traktowanie, zgodne z przepisami i zasadami fair play. Trenerzy - za sprawne

oraz profesjonalne przygotowanie i mądre prowadzenie drużyn. Lekarze i sztaby opieki zdrowotnej – za fachową pomoc, ze szczególnym uwzględnieniem dobra piłkarzy. Sponsorzy i działacze – za tworzenie obiektywnych warunków racjonalnej pracy klubów i organizację publicznych widowisk. Widzowie – za kulturalny doping, tworzenie przyjaznej, sportowej atmosfery i wspieranie ukochanych drużyn sercem i obecnością na meczach. Sędziowie – za dbałość o bezwzględna czystość intencji, za własną nieposzlakowaną uczciwość w wydawaniu sprawiedliwych werdyktów boiskowych, aktywność w demaskowaniu i zwalczaniu prób korupcji i innych form psucia obrazu sportu. Dziennikarze i spikerzy - za rzetelność informacyjną oraz dbałość o etycznie przejrzysty obraz odbioru wydarzeń piłkarskich. Działacze związkowi wszystkich szczebli – za tworzenie moralnie jednoznacznego systemu działania polskiego piłkarstwa, w tym bezkompromisowe przeciwdziałanie wszelkim przejawom zła na różnych szczeblach i środowiskach.

x x x

Etos piłkarstwa – to także współodpowiedzialność za innych, za wzmocnienie zdrowych i czystych tendencji w całym piłkarskim świecie. U siebie, ale też i u innych. U innych, ale nade wszystko u siebie, w zasięgu osobistych możliwości, pozycji i prerogatyw. Piłka nożna, która może i powinna tworzyć wyłącznie wartości pozytywne, radość i piękno, musi zawsze – od święta, i na co dzień - dbać o swój prawdziwie sportowy wizerunek. Stać się to może tylko w zbiorowym wysiłku ogółu swych miłośników – ze wszystkich boisk i wszystkich trybun, od najmłodszych po ludzi odpowiedzialnych za kierowanie całą futbolową strukturą.